لەبارەی ریفراندومەوە … سمکۆ محەمەد

. کائینێکی بەراویزخراو لە سیاسەت روشنبیر ….

دوای ئەوەی سەرۆکی هەریم لەگەڵ بەشيك لە حيزبەكان كۆبووەوە لەسەر راگەیاندنی دەوڵەت، ئەمەش مقۆمقۆی زۆری لیدەپەیدا بوو کە کۆمەڵگەی کوردستانی دابەشی سەر دوو بەرەی دژ بەیەك كردووە، يەكێك پشتگیری ریفراندۆم دەکات و ئەویتر دژیەتی و هەردوولاش یەکتر تەخوین دەکەن، سەرباری ئەوەی کە تویژیك هەیە کاریگەری هەیە لەسەر بابەتە هەستیارەکان، کەچی سەرۆکی هەریم تائێستا ئەو کائینە بانگ ناکات کە رۆشنبیرە و زیاتر تێدەگەن لە چارەنووسی نەتەوەیەک و بەرپرسن لە تیگەیشتن لەو پرسەی کە هێندەی پەیوەندی بە فەزای گشتییەوە یە، نیو ئەوەندە پەیوەندی بەفەزای تایبەتی سیاسی و حیزبە کوردیەکانەوە نییە، بەتایبەتی ئەو دەخەی کە کاریگەرییەکی لەسەر هەموو تاکێکی کوردی کردووە کە تەنها گوێ لە حیزبەکان و میدیاکانیان بگرێت و رۆشنبیر پشتگوێ بخرێت کە لەراستیدا ئەوانیش بەشێک لەو فەزا سیاسیە، بەڵام خوێقاندنی وەها دەخەک زەمینەی بۆ رۆشنبیر خۆش کردووە کە وەکو کائینێکی دەست و پێ سپی شانی خۆی لەو پرسە گرینگانە خاڵی بکاتەوە.

ئەگەر رۆشنبیربوون پێوەرێک بێت بۆ گەڕانەوە و بەرگریکردن لە بەهاکانی کۆمەڵگە و تێڕوانینێکی ستوونی جیهانبینی بێت کە رۆشنبیر وەکو کائینێکی بەئاگا لەکایە جیاجیاکان، گوایە کاری خۆی لەدەرەوەی چالاکییە کۆمەڵایەتییەکان ئەنجامدەدات. دەبێت چیتر لە رۆشنبیری دەسەڵات نەپرسین، بەڵکو لەدەسەڵاتی رۆشنبیر بپرسین کە بەدەسەڵاتی مەعریفی ناسراوە، بۆچی چارەنووسی ئەو کۆمەڵگەیە بەبێ پرسی ئەوان دیاری دەکرێت و ئەمانیش تەنها بینەرن، چونکە ئەگەر دەسەڵات و رۆشنبیر لەو پرسانەدا وەکو دوو دیوی دراوێک نەبن، واتە مەعریفەخوازی جۆرە هەوڵێکی دیکەیە لەلایەن کارەکتەرە چالاکەکانەوە بۆ گەیشتن بەجۆرێک لەدەسەڵاتخوازی، کەواتە ململانێ لەسەر چارەنووسی سیاسی و ژیان هەیە، چونکە رۆشنبیر نییە لەزەینی خۆیدا هەڵگری جۆرە غەریزەیەک نەبێت بۆگەیشتن بەدەسەڵات، بەو پێیەی کە دەسەڵات بەخۆی جۆرە غەریزەیەکە لەمێشکی هەموو تاکێکدایە، سابا ئەو دەسەڵاتە سیاسی، یان فکری یان ئاینی بێت، لەرووەیە رۆشنبیری سیاسی و سیاسەتی رۆشنبیر دەردەکەوێت، مەبەستم ئەوەیە کە ئەگەر

رۆشنبیر سیاسی بوو، پەنجە بۆ ئامانجەکان دریژ دەکات، ئەوەش کەسیاسەتی رۆشنبیرە، ئەوەیە کە لە پێناو سیاسەتێکدا دەست لەسەر ئامانجێکی دیاریکراو دادەنێ و سیاسەتێکی دیکە دەکاتە ئامانج، یان ئەوەیە کە هەوڵی ناموومکین دەدات هەروەک عەلی حەرب دەڵێ (مەبەستمان لەوەزیفەی ڕۆشنبیر ئەوەنییە کە ئیدیالیزم، ناچار بەماتریالیزم بکات، بەپێچەوانەشەوە ماتریالیزم ناچار بەئیدیالیزم بکات. بەڵکو وەزیفەی ڕۆشنبیر ئەوەیە بەرهەمی فکری هەبێت)، ئەم وانەیە بۆ ئەوەیە کە بەشێک لە رۆشنبیران بەو کێشەیەوە خۆیان سەرقاڵ کردووە، ئایا دەتوانن لەڕێگەی ماتریالیزمەوە کە فیزیکی و فکری دیالیکتیکییە دەبێ ململانێی ئیدیالیزم بکات و گەمەکەش بباتەوە و بەخەڵکی بفرۆشێتەوە، لەحاڵێکدا ئەمە نەکاری رۆشنبیرە و نە بە فکریش چارەسەر دەکرێ، بەقەد ئەوەی بە سیاسەت یەکلایی دەکرێتەوە ئاین و توندڕەوی و سیاسەت و دەسەڵات و دەوڵەت لەیەکتر جودادەکاتەوە، بۆیەش باس کەدێتە سەر دەوڵەتی عیلمانیەت، باس لە جیاکردنەوەی ئاین لە دەوڵەت دەکرێت.

شێوەیەکی دیکەی تێڕوانین هەیە کە پێی وایە دەسەڵاتی مەعریفی جۆرە دەسەڵاتێکی دیکەی نادیارە، کە (ئیدوارد سەعید) بەپێی جیهانبینی خۆی پێی وایە وڵاتانی دواکەوتوو شوێنپێی ڕۆژئاواییەکانیان هەڵگرتووە، بەمانایەکی دیکە بەڕۆژئاوایی کردنی جیهان لەڕووی کولتورییەوە مەرجی خۆبەستنەوەی زاڵ کردووە بەسەر بیر و بۆچوون و کولتوری ڕۆژهەڵات. لێرەوە ئاماژە بەوە دەکات کە تیۆرەی مۆدێرنیتە وەک شتێک درێژە پێدەری قوتابخانەی ڕۆژهەڵاتناسییە. ئەم خەسڵەتە لەرۆشنبیری کورددا نابینرێت، وەختێک دەبینین لەپێناو سیاسەتێکدا فکری رۆژئاوایی بەسەر کوردستاندا زاڵ دەکات و خۆشی دەخاتە دەرەوەی بەرپرسیارێتی و تەنها تیۆرەکە پێشاندەدات و لەدۆخێکی سیاسی وەکو ریفراندۆم کە ئێستا گرینگترین پرسی کوردییە، خۆی یەکلایی ناکاتەوە، چونکە دەست و پێ سپییە.
إ